

Hvad er en sankt hans tale?

Hvad er Alken?

Jeg kan ikke svare på nogen af delene, men da det I år er det os I nummer 111, der skal holde den traditionsrige sankt hans tale, så vil jeg gøre et forsøg. Det er en stor ære, og jeg takker ydmygt.

Men...

Jeg havde ikke regnet med, at det var mig, som skulle holde den tale. Men her står jeg. Ikke fordi jeg tør stå her. Men fordi jeg vil.

Som I nok kan mærke, er det med en vis selvovervindelse, at jeg sagde ja. Men jeg synes også det var sådan en slags "to be or not to be"-situation – når man bor i Alken, har man en stemme uanset, hvem man er. Uanset hvad for en slags Alken-borger, man er.

Eller som en indsat i Enner Mark fængsel, hvor jeg arbejder, formulerede det, da han skulle sige noget om, hvad lys var for ham.

"To be lys or not to be lys,
That is the question"

Det er selvfølgelig en forbryders dilemma. Men det er også et menneskeligt dilemma. Den lyse og mørke side af mennesket ligger side om side, tæt op og ned af hinanden. Det er visheden om, at for enden af mørket vil der altid være et lys, og at kun i mørket brænder lyset, så vi kan se, hvordan lys rigtig ser ud.

*

Nå, men hvad siger man til sine landsbyfæller lige inden man sætter ild til et stort bål?

Jeg kiggede selvfølgelig I litteraturen for at finde en, som kunne sige noget rigtigt. Noget som var skarpt nok til, at det ville skabe resonans, selv I den frie luft. Det jeg fandt lyder sådan her:

Mennesker,
I skal ikke samle guld og ædelstene:
fyld hjerterne med længsel,
brændende som glødende kul.
Stjæl rubinerne fra englens blikke,
drik koldt vand fra djævelens pøl.
Mennesker, I skal ikke samle skatte
der gør jer til tiggere:
I skal samle rigdomme
der giver jer kongemagt.
Skænk jeres børn en skønhed
intet menneske har set,
giv jeres børn kraften til
at bryde himlens porte op.

(Edith Södergran, fra *Septemberlyren*, 1918)

Ordene er 108 år gamle og de stammer fra den finsk-svenske digter Edith Södergran.

Det er et digt, som, når man hører det første gang, minder det lidt om, når man kaster en sten i vandet på det aller dybeste sted. Den bliver ved med at synke, synke, synke. Det er konkret og det er abstrakt på samme tid. Det er smertefuldt og det er levende.

Det er også et digt, som minder mig om et andet bundløst ord: ansvar. Det minder mig om det ansvar, jeg har over for mine børn, men også det ansvar vi har overfor hinanden i Alken

Det er børnenes fremtid. Alting handler måske i virkeligheden om alt det, man forsøger at give sine børn. Det er en begrænset mængde, man kan nå at give sine børn.

Og når det nu ikke skal være guld og ædelstene, som jeg ellers er sikker på de fleste af ungerne ville sætte stor pris på, hvad skal det så være?

*

Det er selvfølgelig ikke noget, jeg kan svare på.

Men jeg synes det kunne være sjovt fx at indsætte Alken i den sammenhæng.

Jeg får lyst til at sige: Alken er en by, hvor vi er børn af hinanden på kryds og tværs. Der er en sammenhængskraft, og vi har ansvar for hinanden. De som forandrede Alken i halvfemserne såede nogle rigtig fine frø, som vi stadig høster på i dag, mens vi sår nye til.

Det betyder også, at når vi sender vores børn ud i verden, så findes der et sted, hvor de kommer fra, men det bliver også til noget, de kommer med.

Jeg har også lyst til at sige: Alken er en ånd. Den er uhåndgribelig, den er en organisme, den er levende. I dag er den måske mere levende end nogensinde. På en måde kan man sige, at Alken er hvad vi gør den til. Men VI er også, hvad Alken gør OS til.

*

Os i nummer 111 har boet her i ti år. Der er sket uendeligt meget med den by, vi flyttede til, samtidig med at den på en måde stadig er den samme by.

Jeg er stadig fuld af længsel mod det Alken, vi flyttede ind i for ti år siden. Men det slår mig, at det allerede er her, og at det Alken jeg i virkeligheden længes efter, er det, som findes derude I fremtiden. Det er det Alken, som findes I varmen fra bålet, der om lidt brænder, og I det mørke, som findes på den anden side.

*

Jeg længes efter Alken, efter at give Alken videre, men vi er allerede i Alken, på vej til et nyt Alken, et gammelt Alken.

så...

Om jeg har svaret på, hvad en båltale er, det er jeg ikke sikker på.

Hvad Alken i virkeligheden er, det finder vi måske først ud af, når vi tænder bålet?

Mennesker,
I skal ikke samle guld og ædelstene:
fyld hjerterne med længsel,
brændende som glødende kul.
Stjæl rubinerne fra englens blikke,
drik koldt vand fra djævelens pøl.
Mennesker, I skal ikke samle skatte
der gør jer til tiggere:
I skal samle rigdomme
der giver jer kongemagt.
Skænk jeres børn en skønhed
intet menneske har set,
giv jeres børn kraften til
at bryde himlens porte op.

Og så er der vist kun tilbage at sige...

To be bål or not to be bål.
That is the question.